

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/78/2024
Identifikačné číslo spisu: 1220201067
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1220201067.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Z. I., narodená XX. B. XXXX, C., A. U., zastúpenej advokátskou kanceláriou Staník LEGAL s.r.o., Bratislava, Šancová 11A, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Miroslav Staník, proti žalovaným: 1/ N. I., narodený XX. A. XXXX, C., U. U., zastúpeného spoločnosťou LAWS, s. r. o., Bratislava, Špitálska č. 10, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Lenčoš a 2/ Tatra banka, a.s., Bratislava, Hodžovo námestie č. 3, zastúpenej spoločnosťou Dentons Europe CS LLP, organizačná zložka, Bratislava, Bottova 7939/2A, v mene ktorej koná advokát JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M., PhD., o zaplatenie sumy 657.534,57 eura, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B2-7C/19/2020, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2023 sp. zn. 15Co/120/2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2023 sp. zn. 15Co/120/2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Mestského súdu Bratislava IV z 08. decembra 2023 č. k. B2-7C/19/2020-591 z r u š u j e .

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) uznesením z 10. júla 2023 č.k. B2-7C/19/2020-558 zastavil konanie (výrok I.), zrušil bližšie označené zabezpečovacie opatrenie Okresného súdu Bratislava II (výrok II.), žalovanému 1/ nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok III.) a žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok IV.).

1.1. Rozhodnutie vo výrokoch I. a II. odôvodnil tým, že vzhľadom na späťvzatie žaloby žalobkyňou v celom rozsahu, v nadväznosti na súhlas oboch žalovaných, konanie zastavil a zároveň v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami zrušil nariadené zabezpečovacie opatrenie. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému 1/ ich náhradu, s ohľadom na obsah dohody o urovaní uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným 1/, nepriznal. Vo vzťahu k žalovanej 2/ žalobkyňa navrhovala, aby jej súd nepriznal nárok na náhradu trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V tejto súvislosti poukazovala najmä na svoj vek, v prípade priznania nároku hrozbu exekučných konaní. Uviedla tiež, že v

dôsledku uloženia takejto povinnosti by sa ako maloletá bez svojej viny dostala do postavenia dlžníka, a to ešte pred nadobudnutím plnoletosti. Keďže podľa názoru prvostupňového súdu zastavenie konania zaviniła žalobkyňa a so žalovanou 2/ nedošlo k žiadnej dohode o urovaní, pričom vek a prípadná nepriaznivá finančná situácia, či hrozba exekúcie nie sú dôvodom hodným osobitného zreteľa, žalovanej 2/ priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 31. októbra 2023 sp. zn. 15Co/120/2023 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku IV. potvrdil (výrok I.), žalovanému 1/ náhradu odvolacích trov nepriznal (výrok (II.) a žalovanej 2/ ich náhradu priznal (výrok III.).

2.1. V podstatnom uviedol, že zo spät'vzatia žaloby, resp. návrhu na zastavenie konania vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný 1/ uzatvorili mimosúdnu dohodu (bez toho, aby súdu oznámili, čo bolo predmetom dohody o urovaní, resp. túto dohodu predložili), preto súd prvej inštancie správne uviedol, že žaloba bola vzatá späť bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu, z čoho správne vyvodil záver, že zastavenie konania zaviniła žalobkyňa, z dôvodu ktorého má protistrana, t. j. žalovaní 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania. Tým, že sa žalovaný 1/ tohto nároku vzdal, prvoinštančný súd mu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2.2. V súvislosti s priznanou náhradou trov pre žalovanú 2/ odvolací súd po interpretácii ustanovenia § 257 CSP uviedol, že „v danom prípade nejde o taký spor, ktorého charakter by predstavoval výnimku v nazeraní na spôsob rozhodovania o trovách konania ... Za výnimočné okolnosti označila odvolateľka skutočnosť, že je maloletou (v čase rozhodovania odvolacieho súdu už nadobudla plnoletosť), stále nezaopatrená a bez príjmu a majetku väčšej hodnoty a zároveň to, že v prípade priznania nároku trov konania žalovanému v 2. rade v plnom rozsahu by sa dostala do ťažkej sociálnej situácie s hrozbou exekučných konaní, a to ešte pred nadobudnutím plnoletosti. Za takejto situácie podľa názoru odvolacieho súdu nemožno vyvodit', že na strane žalobkyne ide o výnimočnú situáciu a dôvody hodné osobitného zreteľa pre rozhodnutie o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žalovanému v 2. rade. Odvolací súd má zhodne so záverom súdu prvej inštancie za to, že odvolateľkou uvádzané dôvody nemožno považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie (ani moderovanie) nároku žalovanému v 2. rade na náhradu trov konania. Žalobkyňa je v už v čase rozhodovania odvolacieho súdu plnoletá a ako doposiaľ nezaopatrená, je stále v starostlivosti svojich rodičov ako zákonných zástupcov (teda aj žalovaného v 1. rade), ktorý majú voči nej vyživovaciu povinnosť až do doby, pokiaľ nie je schopná sa sama živiť. Žalobkyňa ani nijako nepreukázala svoje tvrdenie o "ťažkej sociálnej situácii s hrozbou exekučných konaní". Skutočnosť, že sa žalovaný v 2. rade (bez posudzovania veci samej) stal stranou sporu v procesnom postavení žalovaného, možno pričítať žalobkyňi, ktorá ak sa rozhodla žalovaného v 2. rade označiť ako protistranu, musela si byť vedomá skutočnosti, že v prípade neúspechu bude nútená znášať trovy protistrany, prípadne mala možnosť ho pribrať aj ako účastníka mimosúdnych rokovaní v rozsahu vzniknutých trov konania. Ani výška trov konania úspešnému žalovanému v 2. rade vzhľadom na výšku žalovanej sumy nemôže predstavovať dôvod nepriznania, prípadne moderovania nároku na náhradu trov konania žalovaného v 2. rade. Všetky uvedené faktory mala žalobkyňa predpokladať v rámci zvolenej procesnej taktiky.“

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alt. aby zrušil obe rozhodnutia nižších súdov (čo do trov konania voči žalovanej 2/) a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu „vychádza z nesprávneho právneho posúdenia procesných noriem, konkrétne nesprávnej interpretácie procesných noriem a následnej aplikácie nesprávnej procesnej normy na nesporný procesný stav ... Súd sa v odôvodnení vôbec nevysporiadal s argumentáciou žalobkyne podstatnou pre rozhodnutie vo veci, z ktorého dôvodu je Uznesenie KS nepreskúmateľným a arbitrárnym rozhodnutím ...“. Poukázala na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 225/2020, podľa ktorého je ústavne neudržateľný právny názor, podľa ktorého je z prieskumu podľa § 420 písm. f) CSP vylúčený prieskum takým rozhodnutím, ktoré namietajú nesprávne právne posúdenie procesných noriem. Ďalej uviedla, že nižšie súdy „nesprávne neprihliadli na okolnosti hodné osobitného zreteľa v zmysle žalobkyňou navrhovaného ustanovenia § 257 CSP ...

a to:

- osobné postavenie žalobkyne (v čase podania žaloby, ako aj v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie bola žalobkyňa maloletá a v konaní za ňu konala jej matka ako zákonný zástupca),
- majetkové pomery žalobkyne v kontexte predpokladanej výšky trov konania (v zmysle neskoršieho uznesenia súdu prvej inštancie vo výške 10.005,68 eura),
- jej sociálne postavenie - je stále nezaopatrená, bez príjmu,
- pričom s poukazom na tieto skutočnosti, sa dôsledkom priznania náhrady trov konania voči žalovanému 2 dostala do ťažkej sociálnej situácie s hrozbou exekučných konaní (a to ešte pred nadobudnutím plnoletosti, resp. krátko po jej nadobudnutí). Uvedené skutočnosti (neexistencia príjmu, osobné, majetkové pomery strán sporu, ako aj neprímeraná tvrdosť) považuje aj ústavný súd za dôvody hodné osobitného zreteľa (I. ÚS 440/2018, I. ÚS 76/2015). Na nepomer osobných, majetkových a príjmových pomerov žalovanej 2/ a uvádzaných pomerov žalobkyne táto uvádzala už v podanom odvolaní, pričom nebol skúmaný ani procesný postoj účastníkov, a to na oboch stranách sporu, ako aj okolností, ktoré viedli k súdному uplatneniu nárokov. Pokiaľ žalovaný svojím správaním, spočívajúcim predovšetkým v splnení žalovanej povinnosti po začatí konania, vyvolá u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia žaloby, považuje sa na účely náhrady trov konania žalovaný za stranu, ktorá procesne zavinila zastavenie konania. Súdny však pri svojom rozhodovaní neskúmali samotnú príčinu resp. dôvod, ktorý viedol žalobkyňu k späťvzatiu žaloby. „V tejto veci žalobkyňa vzala žalobu späť z dôvodu, že sa so žalovaným 1 sa dohodla tak, že namiesto finančných prostriedkov bude vlastníčkou podielovou spoluvlastníčkou bytu, ktorý žalovaný 1 nadobudol zo žalovaných finančných prostriedkov. Žalobkyňa tak dosiahla žalobou požadovaný nárok modifikovane tým, že namiesto žalovaných finančných prostriedkov sa stala podielovou resp. výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti. Žalobkyňa tak dosiahla v modifikovanom rozsahu úspech vo veci ... Žalobkyňa pre správanie sa žalovaného nemala inú možnosť ako konanie späťvziať voči oboj žalovaným a to už z dôvodu podstaty samotného postavenia žalovaných v spore (tzv. falošná solidarita...) ... ani súd prvej inštancie, ani odvolací súd sa nezaoberali otázkou procesného postoja strán, dôvodmi uplatnenia nároku žalobkyňou, ale najmä sa nezaoberali príčinami, ktoré viedli žalobkyňu k späťvzatiu žaloby. Odôvodnenie Uznesenia KS odpoveď na tieto otázky neobsahuje vôbec a to aj napriek skutočnosti, že samotná žalobkyňa túto otázku svojím odvolaním nastolila (konštatovaním „žaloba žalobkyne bola podaná dôvodne, pričom nešlo o bezúspešné bránenie práva. V dôsledku konania žalovaných v rozpore so zákonom a zmluvnými ustanoveniami sa znížil majetok žalobkyne o sumu, ktorú v konaní dôvodne žalovala ... Uznesenie KS je nepreskúmateľné a trpí vadou uvedenou v ust. § 420 písm. f) CSP a to z dôvodu absolútnej absencie odpovede odvolacieho súdu na námietku žalobkyne podstatnú pre rozhodnutie vo veci.“. V neposlednom rade poukázala na identické súdne konanie vedené jej sestrou K., v ktorom odvolací súd v uznesení z 29. novembra 2023 sp. zn. 2Co/82/2023 trovy žalovanej 2/ nepriznal. V tejto súvislosti uviedla, že „[a]j s ohľadom na dve zásadne odlišné rozhodnutia toho istého súdu - Krajského súdu v Bratislave, v identickej veci pôsobí Uznesenie KS zmätočne, v rozpore s právom na predvídateľnosť rozhodnutia a princípom právnej istoty“.

4. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadal tomuto vyhovieť, nakoľko v danej veci existovali dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňovali nepriznanie trov žalovanej 2/.

5. Žalovaná 2/ navrhla dovolanie odmietnuť resp. zamietnuť, keďže považuje napadnuté uznesenie za vecne správne.

6. Uznesením z 08. decembra 2023 č. k. B2-7C/19/2020-591 prvostupňový súd zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov konania v sume 10.005,68 eura.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala

nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, nedostatočné odôvodnenie v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania, jeho arbitrárnosť a s tým súvisiace neaplikovanie § 257 CSP, ako aj nevysporiadanie sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolaní (bližšie pozri bod 3.).

9. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v uznesení č. k. I. ÚS 387/2019-26 zo 17. septembra 2019 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil, že podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

9.1. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval aj dovolací súd v uznesení Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. 1VObd/2/2021: „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania“. Obdobný názor vyslovil aj v ďalších svojich rozhodnutiach (napr. 4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 9Cdo/68/2021).

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

13. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

15.1. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

15.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

15.3. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15.4. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súde, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta

druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra ESLP, ktorá síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

15.5. Ak sa teda odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je potom nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

16. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu - vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobkyne uvádzaným k náhrade trov konania žalovanej 2/, ako aj obsahu samotného súdneho spisu - vyplýva strohé konštatovanie k ustanoveniu § 256 ods. 1 CSP, že zastavenie konania procesne zaviniła žalobkyňa a k ustanoveniu § 257 CSP, «že v danom prípade nejde o taký spor, ktorého charakter by predstavoval výnimku v nazeraní na spôsob rozhodovania o trovách konania ... Za výnimočné okolnosti označila odvolateľka skutočnosť, že je maloletou (v čase rozhodovania odvolacieho súdu už nadobudla plnoletosť), stále nezaopatrená a bez príjmu a majetku väčšej hodnoty a zároveň to, že v prípade priznania nároku trov konania žalovanému v 2. rade v plnom rozsahu by sa dostala do ťažkej sociálnej situácie s hrozbou exekučných konaní, a to ešte pred nadobudnutím plnoletosti. Za takejto situácie podľa názoru odvolacieho súdu nemožno vyvodiť, že na strane žalobkyne ide o výnimočnú situáciu a dôvody hodné osobitného zreteľa pre rozhodnutie o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žalovanému v 2. rade. ... odvolateľkou uvádzané dôvody nemožno považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie (ani moderovanie) nároku žalovanému v 2. rade na náhradu trov konania. Žalobkyňa je v už v čase rozhodovania odvolacieho súdu plnoletá a ako doposiaľ nezaopatrená, je stále v starostlivosti svojich rodičov ako zákonných zástupcov (teda aj žalovaného v 1. rade), ktorý majú voči nej vyživovaciu povinnosť až do doby, pokiaľ nie je schopná sa sama živiť. Žalobkyňa ani nijako neprekázala svoje tvrdenie o "ťažkej sociálnej situácii s hrozbou exekučných konaní". Skutočnosť, že sa žalovaný v 2. rade (bez posudzovania veci samej) stal stranou sporu v procesnom postavení žalovaného, možno pričítať žalobkyňi, ktorá ak sa rozhodla žalovaného v 2. rade označiť ako protistranu, musela si byť vedomá skutočnosti, že v prípade neúspechu bude nútená znášať trovy protistrany, prípadne mala možnosť ho pribrať aj ako účastníka mimosúdnych rokovaní v rozsahu vzniknutých trov konania. Ani výška trov konania úspešnému žalovanému v 2. rade vzhľadom na výšku žalovanej sumy nemôže predstavovať dôvod nepriznania, prípadne moderovania nároku na náhradu trov konania žalovaného v 2. rade. Všetky uvedené faktory mala žalobkyňa predpokladať v rámci zvolenej procesnej taktiky. Z uvedených dôvodov sa preto odvolací súd nestotožnil s tvrdeniami žalobkyne v jej odvolaní o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie pri aplikácii ustanovenia § 257 C.s.p. a ani, že toto nesprávne právne posúdenie možno považovať za nesprávny procesný postup podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p.».

17. V kontexte uvedeného je nepochybné, že aj napriek výslovnému príkazu v § 387 ods. 3 CSP vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, sa odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal s kľúčovými tvrdeniami žalobkyne v odvolaní. Uvedené platí predovšetkým o tých námietkach žalobkyne, ktoré z pohľadu rešpektovania jej práva na spravodlivý proces možno označiť za hlavné a ktoré si vyžadovali špecifickú odpoveď. Išlo o argumentáciu, v rámci ktorej žalobkyňa v odvolaní oponovala tým, že „sociálne postavenie žalobkyne ako maloletej, ktorá je ešte stále nezaopatrená a bez príjmu je osobitným dôvodom na to, aby súd náhradu trov konania ... nepriznal žiadnej zo sporových strán“. Ďalej namietala názor prvostupňového súdu, že „vek, prípadná nepriaznivá finančná situácia, či hrozba exekúcie nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý súd neprizná náhradu trov konania. Má ísť o výnimočnú situáciu, akou však predmetná vec nie je“. V tomto ohľade poukázala na názor ústavného súdu (I. ÚS 440/2018, I. ÚS 76/2015) podľa ktorého pri skúmaní, či existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, treba prihliadnuť na „osobné, zárodkové, majetkové a iné

pomery účastníkov, procesný postoj účastníkov ... okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nárokov ... Takými dôvodmi sú práve aj neexistencia príjmu, osobné, majetkové pomery strán sporu, ako aj neprímeraná tvrdosť“. V ďalšom poukazyvala na okolnosti na strane žalobkyne, žalovanej 2/ a danej veci - „... je maloletým dieťaťom a nemá žiadny príjem ... ani iné finančné možnosti ... priznaný nárok na náhradu trov konania bude ... predstavovať niekoľko tisíc eur, čo vo vzťahu k sociálnym, osobným, príjmovým a majetkovým pomerom žalobkyne ... pôsobí značne neprímeranou tvrdosťou ... osobné, majetkové a príjmové pomery žalovanej 2, ktorá je bankou, sú v absolútnom nepomere k uvádzaným pomerom žalobkyne ... žaloba bola podaná dôvodne, pričom nešlo o bezúspešné bránenie práva ... späťvzatie žaloby nebolo uskutočnené z dôvodu, že by nemala byť žalobkyňa vo veci úspešná v celom rozsahu voči obom žalovaným ...“.

18. Za neprímerane strohé, neodôvodnené až arbitrárne treba aj podľa názoru najvyššieho súdu považovať „argumenty“ odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa bola v čase rozhodovania odvolacieho súdu už plnoletá, hoci v priebehu celého konania i v čase prvostupňového rozhodovania bola maloletou a priznané trovy voči žalovanej 2/ v sume 10.005,68 eura sa viazali práve k tomuto obdobiu (bod 6.). Podobným dojmom vyznieva tvrdenie odvolacieho súdu o tom, že v prípade žalobkyne nešlo o výnimočnú situáciu ani dôvody hodné osobitného zreteľa, použijúc formuláciu „za takejto situácie“, ktorú však okrem dosiahnutia veku dospelosti v čase vydania odvolacieho rozhodnutia bližšie nerozviadol. Rovnako tak tvrdenie odvolacieho súdu „odvolateľkou uvádzané dôvody nemožno považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa“ nestačí pre odôvodnený záver o neexistencii výnimočnej situácie, či dôvodoch hodných osobitného zreteľa. Pokiaľ odvolací súd vytýkal žalobkyni, že nepreukázala tvrdenie o jej ťaživých osobných a majetkových pomeroch, toto z obsahu spisu nevyplýva. Naopak uznesením prvostupňového súdu zo 07. augusta 2020 sp. zn. 7C/19/2020 (č. 1. 249 spisu) bolo žalobkyni priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, a to práve na základe jej nedostatočných osobných a majetkových pomerov, ktoré súd akceptoval. Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší súd uzatvára, že odvolací súd nedal špecifickú odpoveď a jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa nevyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

19. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že na strane žalobkyne (dovolateľky) došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Rovnako zrušil na napadnuté odvolacie rozhodnutie naviazané uznesenie prvostupňového súdu, ktorým tento zaviazal žalobkyňu k úhrade trov konania žalovanej 2/ (bod 6.).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Obiter dictum považuje dovolací súd za potrebné dať do pozornosti odvolacieho súdu ďalšiu námietku žalobkyne, týkajúcu sa odlišného rozhodnutia odvolacieho súdu z 29. novembra 2023 sp. zn. 2Co/82/2023, ktoré v podobných skutkových a právnych súvislostiach sa týkalo sestry žalobkyne. Formálne vzaté uvedené (odlišné) rozhodnutie bolo vydané až potom ako odvolací súd v teraz posudzovanej veci rozhodol, avšak vzhľadom na opätovné otvorenie danej veci bude vhodné primerane reagovať aj na tam uvedené nosné závery. Ústavný súd v náleze z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 289/2017 uviedol, „že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom

svojuôle, ktorá odporuje spomínanému základnému princípu materiálneho právneho štátu“.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.